

Fremsat den 16. april 2021 af udenrigsministeren (Jeppe Kofod)

Forslag til folketingsbeslutning
om danske militære bidrag til Guineabugten

Folketinget meddeler sit samtykke til, at danske militære bidrag indsættes til pirateribekæmpelse i Guineabugten.

Bemærkninger til forslaget

I. Guineabugten er vigtig for dansk og international søfart. Som verdens femtestørste søfartsnation er retten til fri sejlads af afgørende betydning for Danmark. I gennemsnit sejler 30-40 danskopererede skibe gennem Guineabugten på daglig basis. Den danske tilstedeværelse udgør en vigtig kilde til beskæftigelse og velstand for såvel landene i regionen som for Danmark.

Den maritime sikkerhedssituation i Guineabugten er markant forværret i det seneste år og har haft væsentlig negativ betydning for danske rederier. F.eks. blev 'MÆRSK CARDIFF' angrebet syd for Nigeria den 13. januar 2021, og den 19. december 2020 blev 'MÆRSK CADIZ' angrebet af pirater i samme område. Månedens inden blev 'TORM ALEXANDRA' udsat for pirateriangreb. Alle tre skibe var danskopererede.

I 2020 fandt omkring 40 procent af alle rapporterede piratangreb på verdensplan sted i Guineabugten, heraf størstedelen ud for Nigeria og med et lavere antal ud for Ghana, Togo, Benin, Cameroun og Gabon. Endvidere fandt op mod 95 procent af alle kidnappinger til søs i 2020 sted i Guineabugten. Samtidig ses en tendens til, at piraterne i højere grad angriber alle typer og størrelser af handelsskibe og fiskefartøjer, inkl. større containerskibe, helt ud til 200 sømil fra kysten.

II. Danmark har et bredt samtænkt engagement i regionen, som bl.a. omfatter stabiliserings- og diplomatiske indsatser i samarbejde med kyststaterne, den regionale maritime sikkerhedsarkitektur (Yaoundé Code of Conduct), Det Vestafrikanske Økonomiske Fællesskab (ECOWAS) samt med FN-organisationer som Den Internationale Søfartsorganisation (IMO) og FN's Kontor for Bekæmpelse af Narkotika og Kriminalitet (UNODC). Gennem det maritime freds- og stabiliseringsprogram for Guineabugten har Danmark siden 2015 bidraget til at fremme udvikling og sikkerhed samt kapacitetsopbygning i regionen. Freds- og stabiliseringsprogrammet har en integreret tilgang, som er med til at håndtere de kortsigtede sikkerhedsudfordringer, og også en langsigtet indsats for at fremme udbygningen af nødvendige nationale kompetencer, f.eks. til retsforfølgelse af formodede pirater og fængselsafsoning.

Den danske indsats er i januar 2021 blevet styrket med udnævnelsen af den særlige repræsentant for maritim sikkerhed, som skal være med til at fremme Danmarks relationer til allierede og partnere på området. Dette vil bl.a. ske ved at styrke dialogen med kyststaterne, den nationale og internationale rederibranche, med EU, herunder i forhold til initiativet om en koordineret maritim tilstedeværelse (CMP) i regionen, med regionale og internationale organisationer og partnere. Danmark er derudover med i det fransk-ledede European Intervention Initiative (EI2), hvori Danmark leder en arbejdsgruppe om maritim sikkerhed i Guineabugten, hvis formål er at undersøge, hvordan man kan forbedre det operative militære samarbejde i regionen. Særligt Frankrig,

Italien, Portugal og Spanien er aktive i Guineabugten med bl.a. flådebidrag.

Danmark har et tæt samarbejde og løbende dialog om maritim sikkerhed med særligt Nigeria, Ghana og flere regionale samarbejdsfora, herunder den regionale sikkerhedsarkitektur – Yaoundé Code of Conduct, som samler 25 vestafrikanske kyststater. Danmark deltager desuden i G7+ + Friends of the Gulf of Guinea, der omfatter en række internationale partnere, herunder USA, Canada, Frankrig, Tyskland, Norge, Nederlandene, samt en række internationale organisationer.

III. Der anmodes om Folketingets samtykke til udsendelse af danske militære bidrag på op til ca. 195 personer, som indsættes til pirateribekæmpelse i og omkring Guineabugten.

Konkret drejer det sig om et fregatbidrag med tilhørende Seahawk-helikopter og en maritim indsatsstyrke, stabs- eller forbindelsesofficerer samt indsættelse af den danske cyberkapacitet. Fregatbidraget med tilhørende helikopter og maritim indsatsstyrke vil have en samlet besætning på op til ca. 175 personer. Den maritime indsatsstyrke udgør op til ca. 25 personer, hvori der bl.a. vil indgå specialoperationsstyrker samt personel fra Militærpolitiet og Søværnets dykkertjeneste. Den nøjagtige størrelse og sammensætning af den maritime indsatsstyrke vil kunne variere over tid, idet der kan være behov for periodevis udsendelse af op til yderligere 15 personer til evt. højrisikopgaver. Fregatbidraget indsættes i Guineabugten i fem måneder i perioden fra omkring november 2021. Derudover vil der kunne indsættes op til ca. 5 stabs- eller forbindelsesofficerer før, under og efter fregatbidraget.

Fregatbidragets opgave vil være forebyggelse og bekæmpelse af pirateri, herunder etablering af et maritimt situationsbillede med henblik på at understøtte retten til fri sejlads. Opgaverne kan omfatte overvågning og rekognoscering; områdebeskyttelse; ledsagelse eller eskortering af skibe; samt eftersøgning og redning. Helikopteren vil bidrage til fregatbidragets samlede opgaveløsning, herunder etablering af maritimt situationsbillede, overvågning, rekognoscering, ledsagelse af skibe, indsættelse af den maritime indsatsstyrke med videre. I visse tilfælde vil den maritime indsatsstyrke kunne indsættes i opgaver med højere risiko såsom indsættelse af bordinghold på kaprede skibe, undsættelsesoperationer og særlige rekognosceringsopgaver. Fregatten skal som udgangspunkt operere under national kommando, med mindre der etableres en passende international eller multinational ramme.

Stabs- og forbindelsesofficerer vil kunne udsendes til relevante hovedkvarterer, koordinationscentre samt andre landes militære bidrag til regionen med henblik på at understøtte den samlede indsats mod pirateri, herunder ved at bidrage til indhentning af oplysninger og koordination mellem operative hovedkvarterer.

Endvidere vil den danske cyberkapacitet kunne blive indsat til imødegåelse af piraters evne til at forberede, understøtte og gennemføre piraterioperationer. Kapaciteten vil kunne indsættes selvstændigt eller som en del af de øvrige danske militære indsatser og kan indsættes fra vedtagelse af beslutningsforslaget og indtil seks måneder efter hjemtagelse af fregatbidraget.

Operationsområdet for de danske militære bidrag vil være internationalt farvand (åbent hav og eksklusiv økonomisk zone) i Guineabugten. De militære bidrag vil efter omstændighederne og med respekt for folkeretten derudover kunne operere på kyststaters territorium, herunder søterritoriet og indre farvande.

De danske militære bidrag vil have mandat til magtanvendelse i medfør af FN's havretskonvention, herunder til bekæmpelse af pirateri mod danskflagede og ikke-danskflagede skibe i regionen, samt i selvforsvar.

Det kan ikke udelukkes, at der som led i skibsbidragets opgavevaretagelse vil blive foretaget frihedsberøvelse af personer i forbindelse med indsættelsen, hvorfor der vil blive afsøgt mulighed for indgåelse af aftaler med relevante stater i regionen om overdragelse til retsforfølgelse. En tværministeriel task force vil håndtere særlige situationer med frihedsberøvede personer, hvis behovet skulle opstå.

Under indsættelsen bevarer forsvarschefen fuld kommando- og instruktionsbeføjelse over de danske militære bidrag, idet det endelige kommando- og kontrolforhold for stabs- og forbindelsesofficerer fastlægges under hensyn til de konkrete opgaver.

IV. Det folkeretlige grundlag for de danske militære bidrag vil være FN's havretskonvention, der i kapitel VII bl.a. indeholder generelle bestemmelser om flådefartøjers adgang til at træffe foranstaltninger til bekæmpelse af pirateri i internationalt farvand. Såfremt de danske militære bidrag skal operere på kyststaters sø- og landterritorium, søges i nødvendigt omfang samtykke fra de relevante stater.

V. Forsvarets Efterretningstjeneste vurderer, at truslen fra piratangreb generelt er HØJ i hele Guineabugten, idet angrebene hyppigst forekommer i farvandene ud for Nigeria,

Ghana, Togo, Benin, Cameroun og Gabon. Truslen fra piratangreb mod civil skibsfart med henblik på kidnapning for løsepenge er HØJ i hele Guineabugten, idet sådanne angreb hyppigst forekommer i farvandene ud for Nigeria, Ghana, Togo, Benin, Cameroun og Gabon.

Truslen fra berigelsestyveri rettet mod civile skibe og ombordværende skibsbesætninger er HØJ i hele Guineabugten. Det er Forsvarets Efterretningstjenestes vurdering, at der ikke er udsigt til, at de økonomiske og sociale problemer, der forårsager pirateriet, vil blive løst på kort til mellemlangt sigt. Kyststaternes maritime sikkerhedskapaciteter er generelt begrænsede, det transnationale samarbejde svagt, og de juridiske strukturer mangelfulde.

Forsvarets Efterretningstjeneste vurderer, at truslen fra piratangreb mod et dansk sømilitært bidrag med henblik på bortførelser er LAV. Piraterne afbryder generelt set angreb, såfremt de erkender, at der er bevæbnede vagter om bord på skibe, eller hvis et sømilitært fartøj nærmer sig.

VI. Da de danske militære bidrag vil indgå i indsatser, hvor der kan blive tale om anvendelse af militære magtmidler, forelægges sagen for Folketinget under henvisning til grundlovens § 19, stk. 2, med anmodning om, at Folketinget giver sit samtykke til udsendelse af de danske bidrag som beskrevet ovenfor.

VII. Regeringen vil løbende vurdere de danske bidrags sammensætning med henblik på at sikre effektiv opgaveløsning. Såfremt det skulle vise sig hensigtsmæssigt at genudsende, væsentligt justere eller væsentligt forlænge bidragene, eller såfremt der skulle ske væsentlige ændringer i forhold til de ovenfor beskrevne opgaver eller operationsområder, vil regeringen rådføre sig med Det Udenrigspolitiske Nævn herom eller om nødvendigt på ny forelægge sagen for Folketinget.

VIII. Meromkostningerne forbundet med bidraget estimeres at udgøre ca. 80 mio. kr., heraf 17 mio. kr. i 2021. Meromkostningerne til bidraget finansieres af Forsvarsministeriets reserve til internationale operationer.